

MISTERIJ NA GUMANCU Klanjska šuma još uvijek krije informacije o izgubljenom selu

Podignuti zidovi crkvice Marije Magdalene u šumi Gumance

Zaštićena crkvice jedini dokaz postojanja Pake

Zidni ostaci crkvice Marije Magdalene iz 14. stoljeća ovoljetnim su radovima ojačani i spašeni od propadanja, a konzervacija crkvice i istraživanja nekadašnjeg sela Paka nastaviti će se sljedeće godine

Filip BRNELIĆ

Nakon izvršenja prošlogodišnjih radova na nalazištu crkvice, pomalo misteriozna priča o nekadašnjem selu u klanjskoj šumi na Gumanecu se nastavlja. Središnji napor oko otkrivanja povijesnih činjenica o mjestu na kojem je prema narodnoj predaji postojalo selo Paka, trenutno se odvijaju upravo oko ostataka crkvice Marije Magdalene na spomenutom lokalitetu za koji arheolozi, konzervatori i restauratori pokazuju nemali interes. Prema riječima Mateje Baričević, voditeljice istraživačkog projekta iz Hrvatskog restauratorskog zavoda,

ovo je nalazište zasad jedino izvoriste materijalnih dokaza o nekadašnjem životu na toj lokaciji. Ipak, restauratori se nadaju da će se u idućim fazama projekta pojaviti novi pronalasci koji će omogućiti nove spoznaje o povijesti zapuštenog pograničnog

DATIRANJE

Što se same crkvice Marije Magdalene tiče, prvotne procjene oko njezine starosti koje je ponudio arheolog Ranko Starac smjestile su je najkasnije u 14. stoljeće

predjela.

- Naš trenutni prioritet je zasigurno konzerviranje crkvice u potpunosti, na nama je da se pobrinemo o tom kulturnom dobru te da ono bude vidljivo i očuvano. Mi radimo revizijska istraživanja i spašavamo ono što se spasi da, a lokalitet, za koji se ne zna otkada je napušten, trenutno je pod statusom preventivno zaštićenog kulturnog dobra. Nažalost, iako znamo da se 2018. godine izvršilo čišćenje prostora crkvice i uokolo nje, nemamo egzaktnu podatke o istraživanjima koja su ovdje prethodno provedena. Kada se rade *incognito* iskopavanja, onda se djelomično unište podaci o samoj crkvi, a na temelju nje i njezinih ostataka teško je reći nešto više o njezinom značaju, navodi konzervatorica i arheologinja Mateja Baričević.

U potrazi za selom

O postojanju sela Paka svjedoče malobrojni, ali time i vrijedniji povijesni zapisi kao što su dva iz sredine 17. stoljeća, kao i katastarski plan star 205 godina u kojem se spominje crkvena ruševina. Tematika oko pronalaska sela oživljena je nakon otkrića braće Starčić kad je predjel šume očišćen te pronađeni ostaci crkvice, a čišćenje i uklanjanje kamenja lani je

Dva novčića

Što se same crkvice Marije Magdalene tiče, prvotne procjene oko njezine starosti koje je ponudio arheolog Ranko Starac smjestile su je najkasnije u 14. stoljeće. Ove se pretpostavke, kaže Baričević, potvrđuju i na obradi pronađenih novčića, zasad najvažnijih pronalazaka u slojevima uz temelje građevine.

- Kolega arheolog je na temelju nalaska jednog novčića koji su našli tijekom čišćenja crkvice preliminarno zaključio da se radi o tom periodu. Mi smo također našli novčić iz 14. stoljeća koji takvu pretpostavku dodatno potvrđuje, no jedino po čemu zasad možemo procjenjivati dataciju su ta dva novčića. Inače, crkvice se datiraju na temelju njihovih tipologija, o tome kako su građene i izgledaju apsida, začelje i pročelje, međutim na temelju pronađenih novčića ove crkvice datacija može biti široka. Nažalost, nikakve druge artefakte nemamo. Uz zidove crkvice pronađeno je dosta željeznih čavala što može sugerirati na nekakvu drvenariju, no ondje nisu pronađeni niti kamena plastika niti keramički ulomci, ističe Mateja Baričević.

Na nadama da će treća faza projekta (koji se odvija pod financiranjem Ministarstva kulture i medija) podariti vrijedne pronalaski i dosad neotkrivene informacije do daljnjeg će počivati i potraga za izgubljenim selom kojeg se Klanjci sjećaju samo po priči.

Često se navodi kako je crkva Marije Magdalene pripadala selu Paka, a trenutno se u obradi nalaze LIDAR podaci koji bi nam mogli pokazati nalaze li se u blizini nekakve strukture. Ako se pokaže da postoje, fokus naših arheoloških istraživanja će se premjestiti na njih

Klanjci bi voljeli rasvijetliti priču o selu Paka

izvedeno pod stručnim vodstvom Baričević i njezinih kolega iz zagrebačkog zavoda. Cilj tadašnjih aktivnosti bilo je

stvaranje preduvjeta za izvršenje konzervatorsko-restauratorskih radova na crkvi, koji su se zbivali i ovog ljeta.

E, kad bi zidovi mogli progovoriti...